

Hazardní doktrina pokračuje

zdroj: neviditelnypes.lidovky.cz / Radomír Mrkva (Autor je emeritní profesor, Mendelova universita v Brně)

Ministerské snahy o obnovení přirozených lesů zavánějí pokusem obejít zákon

V posledních dnech se na různých fórech projednávaly Metodické pokyny k vymezení, navrhování a schvalování zonace na území Národních parků ČR (MŽP ČR, listopad 2017). Mělo by jít o prováděcí pokyny k tomu, jak zóny, které jsou jmenovány v novele zákona o ochraně přírody a krajiny, hlava II, § 15 Národní parky, odst. 3, totiž zejména zónu přírodní a zónu přírodě blízkou bezpečně stanovit, mapovat a v terénu vymežit. To hlavně proto, aby se v nich posléze mohly uplatnit specifická managementová opatření, v první řadě obnova přirozených lesů a pod.

Stojí za to připomenout, že oproti dřívějšímu přinesla zmíněná novela zákona značný pokrok v diskusi o směřování NPS, když zcela jednoznačně stanovila za dlouhodobý cíl ochrany přírody v Národních parcích (čl.2) „zachování nebo postupnou obnovu přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území parků“. Zároveň bylo podle § 18 odst. 1 ZOPK stanoveno, že území NP se bude členit na 4 zóny, z nichž hlavní význam pro management parku mají:

Zóna a) zóna přírodní, kde převažují přirozené ekosystémy a cílem je jejich zachování včetně ochrany nerušeného průběhu přírodních procesů.

Zóna b) přírodě blízká, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy a cílem je dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům.

Dále již zákon neuvádí, jaké jsou charakteristiky přirozených ekosystémů a přirozených lesů a podobně lesů přírodě blízkých, neboť jde o termíny běžně známé, dosažitelné např. na internetu. Přesto si je na tomto místě připomeňme, protože jak uvidíme dále, v hodnocených metodických pokynech se vůbec nerespektují, uvádějí se termíny nepřislušné, nijak nesouvisející s přirozenými lesy atd.

Les přirozený - je les blížící se druhovou skladbou i strukturou původním neovlivňovaným pralesům, vyvíjejícím se sukcesí bez podstatných (relativně nedávných) zásahů člověka. Takový les směřuje ke klimaxu na dané lokalitě. V současné době se v NPS zřejmě nenachází.

Les přírodě blízký – je les, jehož dřevinná skladba odpovídá převážně poměrům stanovištním, avšak prostorová struktura i dřevinná skladba je jednodušší, než byla v původním lese. Tyto porosty vznikaly pod vlivem člověka, ale jejich stav mohl být docílen i vědomě člověkem (viz úsilí o přírodě blízké lesnické hospodaření a vytváření lesa odolného proti excesům počasí, škůdcům a zároveň obhospodařovaného s minimálními náklady). Takový les se možná v malých segmentech v parku zachoval (přirozené smrkové lesy, rašeliniště, dřívější pokusy o rekonstrukce).

Je třeba tudíž shrnout, že zcela determinující pro posouzení, zda je les přirozený nebo ne, je jeho dřevinná skladba i prostorová a věková struktura. Prostě by měla odpovídat původním lesům na daných stanovištích.

Přirozené lesní ekosystémy – za takové se považují lesní ekosystémy lesa přirozeného a lesa přírodě blízkého

Již z tohoto úvodního textu vyplývá, že NPS stojí nyní před monumentálním úkolem obnovit na převážné ploše parku přirozené smíšené lesy s bukem, smrkem, jedlí a dalšími přidruženými dřevinami, které zde v minulosti rostly. To vše podle znalostí lesnického stanovištního i historického průzkumu, který umožňuje docela věrnou rekonstrukci. Současné smrkové lesy, rozlámané vichřicemi, hnijící a rozvrácené po napadení kůrovcem, mohou sice vypadat „sebedivočeji“, ale stále jde pouze o produkt člověka, kdysi lesního hospodáře, nyní ochránce

přírody, který zde usiluje naplnit své bizarní představy o tom, jak pouhou „bezzásahovostí“ obnoví na Šumavě přirozené lesy. Pouze asi 13 % lesní plochy, v nadmořské výšce nad 1000 m a více jsou smrčiny, které již nyní můžeme prohlásit za přirozené

Hodnotíme-li Metodické pokyny k vymezení ... zonace na územích Národních parků, které vypracovalo MŽP, pak v první řadě lze konstatovat, že jde o předpis, který se vůbec nezabývá zónami jmenovanými v Zákoně a nesleduje hlavní cíl, totiž jak realizovat postupnou obnovu přirozených lesů. Místo toho se v čl. 3 nepochopitelně a nadbytečně snaží uplatnit jiné třídění lesů (Metodika hodnocení přirozenosti lesů v ČR, kolektiv autorů, 2011) a podle něj vytvořit vlastní zonaci, přičemž vychází ze své mylné představy, že přirozené lesy lze vytvořit jednoduše tak, že je ponecháme bez lidského vlivu, aniž bychom jim vrátili původní skladbu dřevin. Dá se říci, že jde o pokus legalizovat dosavadní zmatený management ochrany přírody v NPŠ, tj. aplikaci tzv. bezzásahovosti a „divočiny“. Toto dogma je tak zažitě, že když se autor Metodických pokynů ptá po dlouhodobých cílech Národních parků, pak si sám odpovídá, že jde o „umožnění průběhu přírodních procesů“ ... atd., aniž by si uvědomil, že zákon v první řadě hovoří o obnově přirozených lesů.

Závěrem

Je možno konstatovat, že MŽP odsouzením způsobem zmanipulovalo Metodické pokyny, které v předkládané podobě neumožní dosáhnout „vymezení, navržení nebo schválení těch zón v Národních parcích“, které jsou uvedeny v Zákonu o ochraně přírody a krajiny. To můžeme považovat také za důkaz přetrvávající schizofrenní situace, která vznikla kolem managementu NPŠ a boje o orientaci ochrany přírody v tomto parku. Z uvedených důvodů a pro závažné odborné nedostatky nelze předložené Metodické pokyny přijmout a navíc je třeba odsoudit tento pokus o zmanipulování záměru zákona o národních parcích ve prospěch současně uplatňované praxe - „bezzásahovosti“ a „divočiny“. Lze navíc pochybovat o tom, že současné vedení Správy NPŠ a protagonisté, kteří předkládají hodnocené Metodickými pokyny, jsou schopni z důvodů odborných i morálních realizovat grandiosní úkol obnovy přirozených lesů na Šumavě.

Bezzásahová ideologie výroby divočiny v kulturním území ČR byla lživými fabulacemi v r. 2017 politicky prosazena a je snaha ji okamžitě ministerským diktátem co nejrozsáhleji a nejrychleji realizovat. Naoktrojovaná kůrovcová disturbance hřebenových smrčín trvá již 10 let a „úspěšně“ se rozšiřuje. Nevadí, že fatální vývoj je neudržitelný, že stamiliardové škody se rychle vzrůstají. Politika je nejen věc nejen konsensu a kompromisu, ale měla by být i morálky.